

Sjö ár í Danaveldi

**Jóhanna Elísa
Engelhartsdóttir**

Ég flutti til Danmerkur fyrsta febrúar 2005, þremur dögum eftir að ég útskrifaðist með BSc í líftækni frá Tækniháskóla Íslands. Við hjónin höfðum tekið þessa stóru ákvörðun tæplega ári áður, að leigja út nýkeypta íbúðina okkar, maðurinn minn að segja upp ágætis vinnu, segja upp leikskólaplássi sonar okkar og ég að slíta naflastrenginn frá móður minni til þess að spúsi minn gæti sest á skólabekk í landi Dananna.

Þegar við sögðum fólkinu okkar frá þessari ákvörðun okkar held ég að flestir hafi ekki trúað því að þetta yrði nokkurn tímann að veruleika. Sérstaklega þar sem ég hafði nú alltaf verið afar háð móður minni sem sést vel af því að við höfðum keypt okkur ekki eina heldur tvær íbúðir sem voru í innan við 50 metra fjarlægð frá mómmu gömlu. En jú við létum af þessu verða. Tjáðum fólkinu að þau gætu búist við okkur aftur á Klakann eftir ca. 5-7 ár!

Ég get nú ekki sagt að ég hafi verið rífandi kát þegar ég sat í lest frá flugvælinum á leiðinni í íbúð sem ég hafði ekki séð, dótið okkar ofan í kössum á Íslandi, óvíst með leikskólapláss fyrir tveggja og hálfis árs soninn og atvinnumöguleikar mínir óljósir. Ég var hjartanlega sammála Loka mínum þegar hann heyrði dönsku talaða þarna í fyrsta skipti og tjáði okkur hátt og skýrt að maðurinn kynni sko ekki að tala.

Fyrstu dagarnir fóru í að skrá okkur inni landið, sækja um heimilislækni, leikskólapláss, finna matvörubúð og hvar næsta H&M verslun væri staðsett og jú ég þurfti víst að opna bankareikning. Ég sótti um starfsleyfi í Danmörku með því að skila inn leyfisbréfinu mínu og fékk það afhent á mjög skömmum tíma.

Ég hafði sent nokkrar atvinnuumsóknir áður en við fluttum út en fékk afar dræm viðbrögð. Þegar ég var komin á danska grundu létu viðbrögðin ekki á sér standa, ég var boðuð í viðtal í mars. Stór áfangi fannst mér, ég hlaut að landa þessari vinnu. Hún var á sýkladeild á Hvidovre spítala, ég hafði jú reynslu af sýkladeild, hafði unnið þar í tvö sumur og vann þar með skólanum, þetta var pottþétt að mér fannst.

Heimurinn hrundi afar hratt þegar ég settist inn í mitt fyrsta danska atvinnuviðtal og gerði mér grein fyrir því að viðmælandi minn ætlaðist til þess að ég talaði dönsku. Ég reyndi

Herlev sjúkrahús er 120 metrar á hæð og er besta bygging í Danmörku.

að útskýra fyrir henni að ég væri nýflutt og ætti því eftir að slípa dönskuna mína til en það var engu tauti við hana komið, þarna væri ekki töluð enska, bara danska takk fyrir. Við kláruðum þó viðtalið, hún á dönsku og ég ensku. Ég var ekki bjartsýn. Enda heyrðist ekki meira frá þeim.

Vikurnar liðu og sonurinn fékk loksins leikskólapláss, þremur mánuðum eftir að við skráðum okkur inn í landið. Við mæðginin áttum yndislegan tíma saman í þessa þrjá mánuði, ég leit á þennan tíma sem síðbúið fæðingarorlof þar sem ég hafði ekki tekið neitt orlof þegar drengurinn fæddist. Við kynntumst nýja landinu saman, skoðuðum miðbæ Kaupmannahafnar og nánasta umhverfið okkar; vorum fastagestir í dýragarðinum, við urðum jú að finna okkur eitthvað að gera á meðan pabbinn sat og lærði í DTU.

Við fengum loksins íbúð á Kagsákollegíinu í Herlev í júní en þar höfðum við verið á biðlista í rúmt ár. Við völdum það kollegí vegna nálægðar við skólann og vegna þess að þetta var eitt af mjög fáum kollegíum sem leyfðu húsdýr, önnur en mýs og silfurskottur. Það kom ekkert annað til greina en að hundurinn okkar litli kæmi með okkur til Danmerkur. Við komumst svo að því seinna að á þessu kollegíu voru Íslendingar í meirihluta.

Þar sem atvinnutilboðin létu eitthvað standa á sér ákvað ég að skrá mig í nám, ég fékk inni í Kaupmannahafnarháskóla í mastersnámi í lífupplýsingafræði (e. bioinformatics). Ég var himinlifandi að komast að en verð þó að

Höfundur er
lífeindafræðingur BSc
og starfar á
rannsóknarkjarna,
blóðmeina- og klínískri
lífeindafræði, LSH.

jeng@landspitali.is

Vitros 5.1, þrír í röð sem tengdir eru við flæðilínu.

Flæðilínan kemur sýnunum á Vitros 5.1 tækin, hún inniheldur skilvindu og tappatogara.

viðurkenna að þetta var gert með hálfum huga, ég ætlaði jú að fara að vinna og sjá fyrir fjölskyldunni.

Ég hélt áfram að senda inn atvinnuumsóknir á meðan ég reyndi að komast í gegnum forritunarmálið í háskólanum.

Eftir sex vikur í skólanum var ég loksins boðuð í viðtal á Herlev sjúkrahúsið, það var á prótein rannsóknarstofu með 6 starfsmönnum. Yfirmannskjan var hin yndælasta og sá um að tala og ég að hlusta. Ég hafði farið í tungumálaskóla í millitíðinni og var því aðeins farin að geta gert mig skiljanlega. Ég kinkaði kolli þegar ég taldi það eiga við en skildi nú ekki nema brot af því sem sagt var. Ég heyrði frá henni nokkrum dögum síðar þar sem hún sagði að önnur hefði verið ráðin en hún benti mér á sækja um á stóru rannsóknarstofunni í klínískri lífefnafræði. Ég sendi inn umsókn og var boðuð í viðtal tveimur dögum seinna, á fimmtudegi. Þegar ég mætti í viðtalið beið mín hópur fólks, yfirlæknirinn, yfirlífeindafræðingurinn og tveir lífeindafræðingar sem voru í ráðninganefndinni. Í minningunni var herbergið fullt af fólki en þarna sat ég og reyndi að gera mig skiljanlega á dönsku. Ég gat nú sagt þeim að ég byggi á kollegíu þar sem þremur dögum áður hefði verið framið hrottalegt morð. Við gátum rætt það fram og til baka og ég gat sagt þeim aðeins frá sjálfri mér. Þau voru nú ekkert að láta tungumálakunnáttu mína eða skort á henni stoppa það að ég var ráðin á staðnum. Hvenær gat ég byrjað að vinna var spurt. Hvernig hljómar eftir helgi? Já, ég var mætt til vinnu fjórum dögum seinna.

Vinna á „klínísk biokemísk afdeling“

Herlev sjúkrahús var tekið í notkun árið 1976 og er gríðarlega stórt, það er á 28 hæðum og er hæsta bygging í Danmörku og eitt af 10 hæstu sjúkrahúsum í heiminum. Þar vinna um 4.500 manns og þjónar sjúkrahúsið 425.000 íbúum. Klínísk lífefnafræðideild á Herlev sjúkrahúsi er því stór vinnustaður. Nú vinna þar um 90 manns. Þar af eru lífeindafræðingar rétt rúmlega helmingur starfs-

fólks. Deildinni er skipt í blóðmeinafræði, lífefnafræði, hormónahluta, göngudeild og sér göngudeild fyrir krabbameinssjúklinga í meðferð. Þar er tekið blóð og það greint strax og sjúklingarnir fá niðurstöðurnar með sér í viðtalstímann hjá læknum.

Á deildinni er yfirlæknir og yfirlífeindafræðingur, en þessi tvö fara með sameiginlega stjórn deildarinnar, síðan eru fjórir deildarlífeindafræðingar þar sem hver sér um sinn hluta deildarinnar.

Starfsmenn deildarinnar sjá um að taka flest hjartalínurit á sjúkrahúsinu, tekið er blóð úr öllum börnum, einnig fyrirburum sem þangað koma, gert sykurþolspróf og laktósapróf. Þegar ég hóf störf sáu þeir einnig um að taka blóð úr öllum nýburum og framkvæma heyrnarmælingar á þeim en því fyrirkomulagi hefur verið breytt.

Þar sem vinnuvikan er einungis 37 tímar í Danmörku þá hafði ég þann skemmtilega vinnutíma frá kl. 7:30 til kl. 14:54. Á Herlev sjúkrahúsi voru engar stimpilklukkur heldur þurfti að skrifa samviskusamlega niður allar tímabreytingar ef mætt var of seint eða unnið lengur eða skemur. Yfirvinna er ekki greidd út heldur fæst það sem kallast „afspadsering“ eða frí. Ef ég vann hálf tíma lengur vann ég mér inn einn tíma í fríi. Ég var nú búin að vinna ansi lengi á deildinni þegar ég uppgötvaði hvernig þetta virkaði. Þetta var jú allt annað en ég þekkti frá Íslandi, þar var yfirvinna greidd. Við unnum á þrískiptum vöktum í sjö daga kerfi þannig að ef unnið var um helgi var frí í miðri viku í staðinn.

Orlofið var sex vikur á ári, þrjár vikur yfir hásumartímann, ein vika á hausti og ein á vori og sjöttu vikunni mátti maður ráðstafa að vild. Grunnlaunin voru 23.066 danskar kr. Laun mín fyrir fulla vinnu voru 26.654 dkr. Og fékk um 19.000 dkr útborgað.

Ég fékk nægan tíma til þess að læra hvernig hlutirnir gengu fyrir sig á deildinni. Ég fékk til dæmis að vera eins lengi og ég hafði þörf fyrir á göngudeildinni til þess að komast yfir blóðtökufælni mína. Hvernig datt mér í hug að ráða mig á deild sem sá um allar blóðtökur á sjúkrahúsinu

Þegar mín stærsta ógn var að stinga í manneskju með nál? Það tók nú ekki nema nokkra daga, ég fór frá því að skjálfa eins og hrísla í vindi upp í það að taka um 50 blóðprufur á einum degi. Ég held ég geti sagt án þess að blikka auga að ég hafi náð ansi mikilli færni í blóðtökum á þessum sex árum sem ég vann á Herlev sjúkrahúsi. Það var ekki óal-gengt að maður þyrfti að taka 20 eða fleiri blóðprufur bara í morgunblóðtökunum.

Sá háttur var hafður á að ef lífeindafræðingur var ekki á starfsstöð þar sem þurfti að gera tæki klár var farið í blóðtökur enda var gríðarlegt magn blóðsýna sem þurfti að taka á hverjum morgni. Sem dæmi get ég nefnt að á meltingardeildinni, sem var stærst, voru venjulega 30-40 prufur og það var bara ein deild af 22. Það voru blóðtökur svo nánast allan daginn, næsti rúntur var kl. 11, svo kl. 15, kl. 18, kl. 21 og á miðnætti og svo þessi klassíski kl. 6 um morguninn. Sjúkraliðar deildarinnar sáu um blóðtökur á göngudeildinni en bæði lífeindafræðingar og sjúkraliðar sáu um morgunblóðtökurnar.

Ég get alveg sagt frá því núna að það hefði verið hægt að fækka blóðtökum töluvert á sjúkrahúsinu því deildirnar áttu til að panta prufur kl. 11 ef svarið úr morguntökunum var ekki komið kl. 10. Og í staðinn fyrir að hringja og láta bæta við sýni sem búið var að taka þá voru bara pantaðar nýjar blóðprufur. Þetta olli óþarfa aukavinnu og ég vona starfsfélaganna vegna að þessu fyrirkomulagi hafi verið breytt.

Til þess að sýna umfang deildarinnar þá fékk ég tölur úr ársskýrslunni fyrir árið 2012 og þá komu að meðaltali 612 sjúklingar á dag á göngudeildirnar tvær. Á hverjum degi voru gerðar að meðaltali 716 hemóglóbín mælingar og 673 kreatínín mælingar.

Eftir fimm mánuði í starfsþjálfun fór ég að taka vaktir. Þá var ég líka orðin ansi sleip í dönskunni og farin að geta haldið uppi sæmilegum samræðum. Ég kveið því þó enn að þurfa að svara í símann því að tala dönsku í síma getur verið ansi flókið.

Á kvöldvakt voru fjórir lífeindafræðingar, tveir sem mættu kl.14:45 og unnu til kl. 22:20 og tveir sem mættu kl. 16:15 og unnu til kl. 23:39. Á næturvakt voru tveir sem mættu kl. 23:30 og unnu til kl.7:30. Um helgar voru fimm á dagvakt og þrír á kvöldvakt og tveir á næturvakt.

Vaktakerfið rúllaði ansi skemmtilega og átti að vera hægt sjá fyrir hvenær næsta vaktatörn var. Sex vikna kafli með dagvöktum fékkst inn á milli. Lífeindafræðingarnir gátu skipt alveg óhindrað vöktum sín á milli eða gefið þær og var það gert óspart enda lenti ég sjaldan í því að þurfa að vinna þegar eitthvað stóð til í einkalífínu. Ég hef þó heyrt að nýi yfirlífeindafræðingurinn sé ekki eins lipur hvað þetta varðar.

Deildinni var skipt upp í níu starfsstöðvar og var lífeindafræðingur venjulega eina viku á hverri stöð, þó lengur á stærstu stöðvunum. Um helmingur stöðvanna var mannaður af tveimur lífeindafræðingum þar sem magnið af sýnum var svo mikið að ekki var hægt að komast óstuddur í gegnum daginn. Þetta fyrirkomulag var

Blóðtökuvagnar tilbúnir í slaginn. Á deildinni eru 65 vagnar í notkun.

ákaflega þægilegt því að alltaf var vitað hver yrðu störf vikunnar. Auðvitað þurfti að hliðra til ef veikindi voru og meðan á vaktatörn stóð gátu dottið út starfsstöðvar og liðið langur tími þar til komið var á þá stöð aftur. Á göngudeild fyrir krabbameinssjúklingana var þó alltaf starfað nokkrar vikur í senn.

Lokaorð

Ég öðlaðist mikla reynslu við að starfa á Herlev sjúkrahúsi og mun alltaf búa að henni og get ekki sagt annað en að þessi sex ár sem ég vann þarna voru frábær. Samstarfsfólk mitt var yndislegt og ég var strax tekin inn í hópinn þegar ég byrjaði. Ég átti margar stjúpmömmur á deildinni sem dáðust að okkur fjölskyldunni, sem hafði stækkað töluvert á þessum sex árum, að búa í 60 fermetrum í kollegíu með hund og fugl í þokkabót. Þær skildu mig vel þegar ég tjáði þeim að nú væri tími til þess að snúa aftur heim með manninn útlærðan og börnin þrjú.

Að kveðja alla þessa frábæru samstarfsmenn var eitt það erfiðasta sem ég hef gert, mun erfiðara en þegar við kvöddum fjölskylduna sjö árum áður. Ég held sambandinu við gömlu samstarfsfélagana og lofaði að heimsækja þau reglulega og það mun ég að sjálfsögðu standa við.